

Art

Kagamitan ng Mag-aaral

Sinugbuanong Binisaya

.....'M b]h'

Ang kagamitan sa pagtuturong ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publiko at pribadong paaralan, kolehiyo, at / o unibersidad. Hinihikayat namin ang mga guro at ibang nasa larangan ng edukasyon na mag-email ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng Edukasyon sa action@deped.gov.ph.

Mahalaga sa amin ang inyong mga puna at mungkahi.

**Music, Art, Physical Education and Health – Unang Baitang
Kagamitan ng Mag-aaral sa Sinugbuanong Binisaya
Unang Edisyon, 2013
ISBN:**

Paunawa hinggil sa karapatang-sipi. Isinasaad ng Seksiyon 176 ng Batas Pambansa Bilang 8293: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa ano mang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng pamahalaan o tanggapan kung saan ginawa ang isang akda upang magamit sa pagkakakitaan ang nasabing akda. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang patawan ng bayad na *royalty* bilang kondisyon.

Ang mga akda / materyales (mga kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand names*, tatak o *trademarks*, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay sa nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsikapang mahanap at mahingi ang pahintulot ng mga may karapatang-ari upang magamit ang mga akdang ito. Hindi inaangkin ni kinakatawan ng mga tagapaglathala (*publisher*) at may-akda ang karapatang-arang iyon.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Br. Armin A. Luistro FSC
Pangalawang Kalihim: Yolanda S. Quijano, Ph.D.
Kawaksing Kalihim: Elena R. Ruiz, Ph.D.

Mga Bumuo ng Kagamitan ng Mag-aaral

Mga Konsultant: Music - Mauricia D. Borromeo; **Art** - Alice A. Pañares
P.E. – Larry A. Gabao, Ph.D.; **Health** – Evelina M. Vicencio Ph.D.

Mga Manunulat: Music - Cielito Margo Mirandilla; **Art** - Anna Victoria C. San Diego; **P.E.** – Salve A. Favila, Ph.D.; **Health** Lualhati F. Callo, Teodora D. Conde, Ph.D., Mark Kenneth S. Camiling, Josefina Era-De Guzman, Rhodora Ll. Formento, Flormay O. Manalo, at Jennifer E. Quinto

Mga Tagasuri: Music - Mauricia D. Borromeo at Ma. Blessed A. Cahapay;
Art - Alice A. Pañares; **P.E.** – Jenny J. Bendal; **Health** - Josefina A. Tuazon, Dr.PH, Milagros J. Arias, Ph.D., Cynthia L. Diaz, Bernadette Y. Santos, Ma. Lourdes G. Tayao, Ph.D., at Nerisa Beltran

Mga Tagasalin: Nena V. Miñoza, Virginia S. Cayon, Gea C. Alonso, Ninie C. del Rosario, Jennifer O. Artiaga, Aida J. Zafra, Caren S. Selgas, at Ritchie C. Barrera

Mga Tagasuri ng Wika: Atty. Manuel Lino G. Faelnar, Romeo S. Macan, Ph.D, at Jes Tirol

Mga Gumuhit ng Larawan: Music - Deo R. Moreno; **Art** - Zeena P. Garcia;
P.E. - Joey Loresto, Amphy B. Ampong, Jayson R. Gaduena;
Health - Erich D. Garcia, Jayson Villena, Mercedita S. Garcia

Mga Nag-layout: Editha F. Esperida, John Rey T. Roco, Allan R. Thomas, Maria Leonor M. Barraquias, at Anameyh R. Magtuba

Encoder: Jocelyn M. Conta

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

**Department of Education-Instructional Materials Council Secretariat
(DepEd-IMCS)**

Office Address: 2nd Floor Dorm G, PSC Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600
Telefax: (02) 634-1054, 634-1072
E-mail Address: imcsetd@yahoo.com

Listahan sa mga Pagtulon-an

ART

Yunit 3: Kinulit	131
Pagtulon-an 19: Mga Kinulit sa Kinaiyahan	132
Pagtulon-an 20: Sudlanan o Butanganan sa Lapis	133
Pagtulon-an 21: Akong Pabitay	135
Pagtulon-an 22: Akong Panaksan	135
Pagtulon-an 23: Binalik nga Kinulit: Di-Tinuod nga Pagkaon	136
Pagtulon-an 24: Binalik nga Kinulit: Pagtukod sa Akong Balay	137
Pagtulon-an 25: Paghimo og Talan-awan o Diyorama	137
Pagtulon-an 26: Paper Mache nga Kuwentas	138
Pagtulon-an 27: Dulaan nga Paper Mache	138

Yunit 3: Kinulit

Mga Kinulit sa Kinaiyahan

Kinulit nga dahon, bulak, mga butang nga imong makit-an sa palibot

“Paper Collage” o Sakot

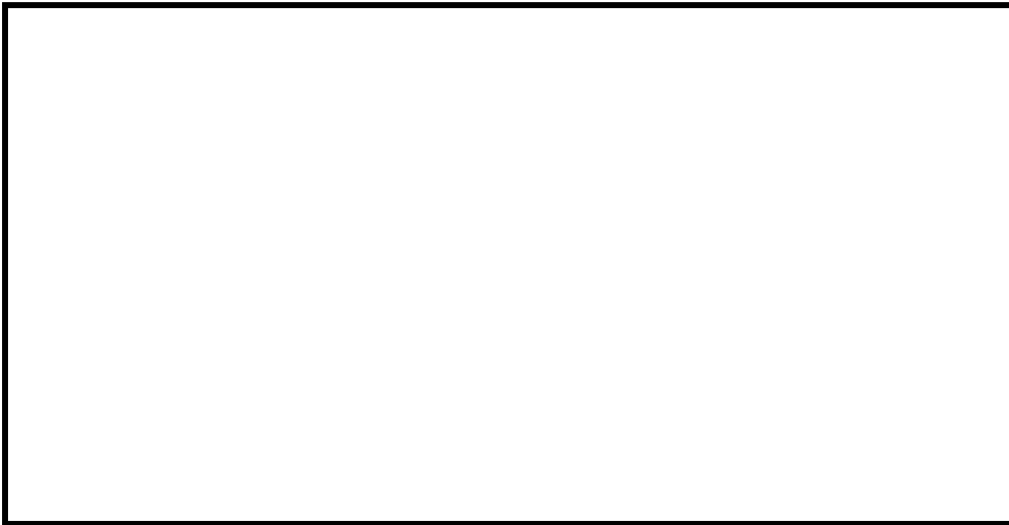

(pictures from files of Zeena Garcia)

Pagtulon-an 19: Mga Kinulit sa Kinaiyahan (Nature)

1. Mga natural nga dahon, mga tanom, mga bulak, mga liso, mga bato ang mogamit nga kasangkapan alang sa pagkulit sa kinaiyahan.
2. Idrowing ang imong kinulit nga kinaiyahan sa imong papel. Ipakita ang nagkalain-laing mga dahon, mga bulak, mga liso, mga bato ug uban pang mga butang nga imong natigom.

Unsa nga mga sumbanan ang imong nahimo?

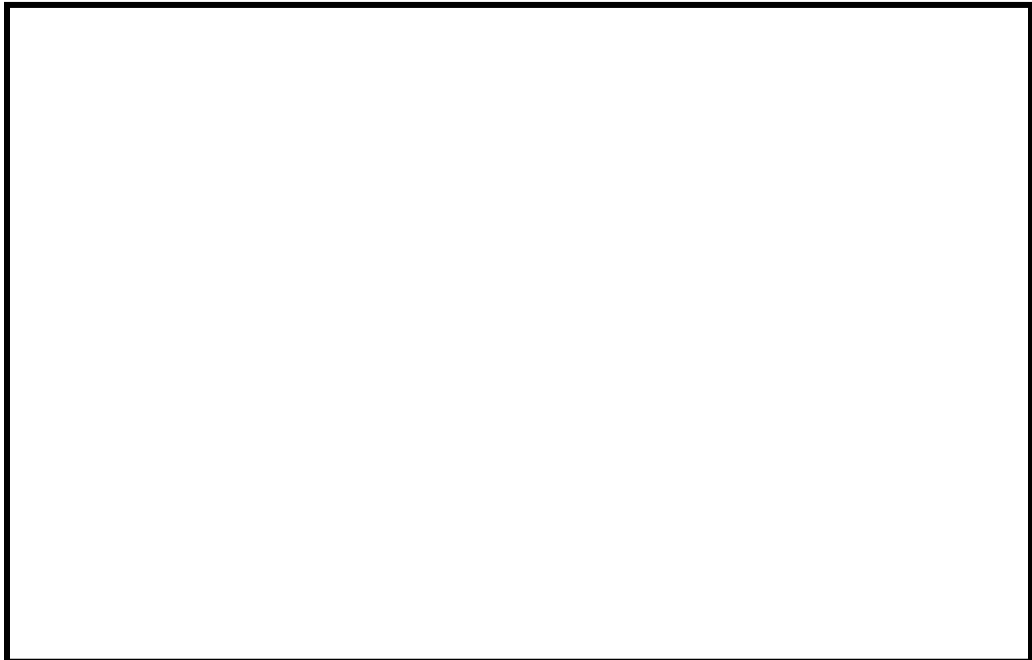
3. Hain sa mga nakulit ang adunay labing daghan nga mga butang natural ug labing orihinal nga drawing?

Pagtulon-an 20: Sudlanan o Butanganan sa Lapis

Makamugna ikaw og nagkalain-lain nga drawing pinaagi sa mga kasangkapan nga makit-an sa palibot sama sa botelya nga plastik, sudlanan og sensilyo o butanganan og lapis.

Pagdrowing og panaksan o sudlanan nga imong mahimo pinaagi sa paggamit sa mga butang o kasangkapan nga imong nakita.

Paghimo og mga disenyo sa imong gidrowing. Kolori kini. Buhata kini sa kuwaderno.

Mga Kinulit sa Pilipinas

Bulawan nga mga pabitay sa atong mga katigulangan ug mga hayop nga kinulit sa kahoy sa mga T'bolis.

Ang Bulul gikan sa Mt. Province. Kini mao ang kinulit nga tawo ug isda nga ilang magbalantay sa mga kahumayan.

(pictures from the picture file of Zeena Garcia)

Pagtulon-an 21: Akong Pabitáy

Ang mga relihiyosong himan (**artifacts**), mga anting-anting o mga habák, mga lumáy, mga pabitay maoy mga pamaagi sa pangulit.

Idrawing ang imong gihimong pabitáy nga **paper mâché** sa imong papel. Kolori kini.

Pagtulon-an 22: Akong Panaksan

Ang **pottery** maoy usa ka himoanan og mga kulon nga gamiton sa paglung-ag.

Ang **pinching** maoy usa ka pamaagi o teknik nga gigamit paghimo og kulon pinaagi sa pagkusí, pagkusnit, pagkumot, ug pagpiit.

Idrawing sa imong papel ang panaksan nga imong nahimo.

Pagtulon-an 23: Binalik nga Kinulit: Di Tinuod nga Pagkaon

Ang dili tinuod o drawing nga mga butang mahimong mamugna pag-usab gamit ang mga nagkalain-laing kasangkapan gikan sa lain usab nga mga butang. Ang dili tinuod nga pagkaon sinunod apan ang panagway susama sa tinuod nga pagkaon.

Gamita ang imong papel alang sa imong pagdrowing sa dili tinuod nga pagkaon. Hinumdomi sa pagkolor niini.

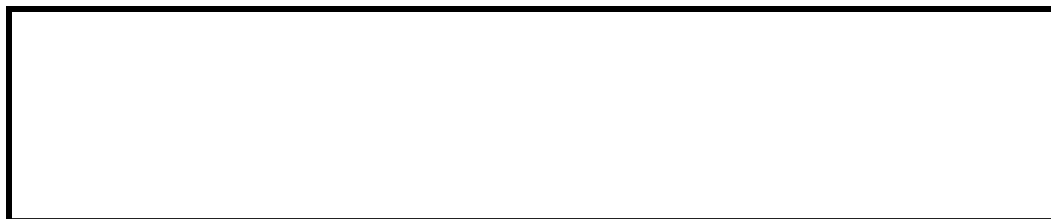

Sulati ang mga porma nga imong nakita:

Sulati usab ang mga **textures** o grano sa mga nakita hamis ba o dili.

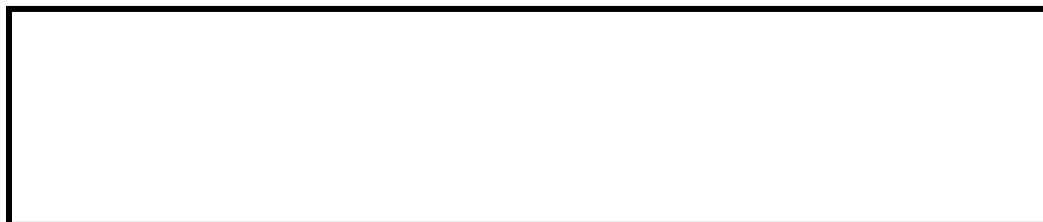
Pagtulon-an 24: Binalik nga Kinulit: Pagtukod sa Akong Balay

Unsa nga klase sa balay ang gusto nimong maangkon? Makamugna ba ka og kaugalingon nimong balay nga mogamit og mga binalik (**recycled**) nga mga butang? Idrowing sa imong papel ang balay nga imong gitukod gikan sa mga nakit-ang mga butang. Himoa nga adunay nagkalain-laing mga porma. Kolori ang tanan.

Pagtulon-an 25: Paghimo og Talan-awan o Diyorama

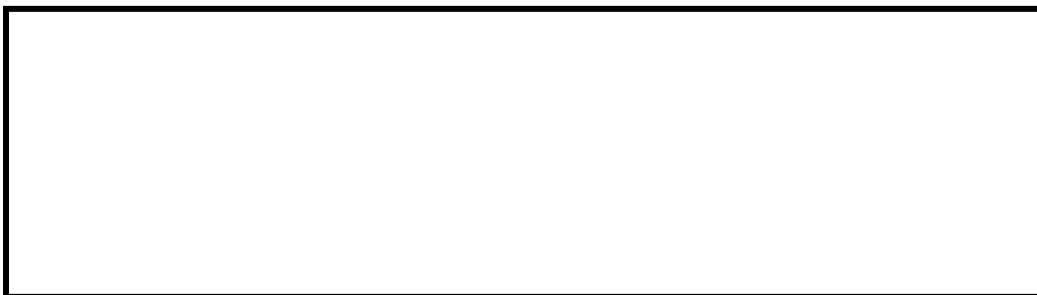
Kuyog sa imong mga **classmate**, pagmugna og usa ka dili tinuod nga lawak nga gamiton ang karaang kahon ug mga butang nga nakita sa palibot. Pagmugna usab og dayandayan ug muwebles sa sulod sa lawak. Kon mahuman na kini, idrowing ang imong nahimo sa imong papel.

Pagtulon-an 26: Paper Mâché nga Kuwentas

Unsa pa ang imong mahimo gamit ang **paper mâché**?

Idrawing ang kuwentas sa inyong papel. Kolori ug butangi og ilhanan.

Pagtulon-an 27: Dulaan nga Paper Mâché

Pagdrowing og usa ka dulaan nga hinimo sa **paper mâché** diha sa inyong papel.

Kolori ug butangi og ilhanan kini.

Yunit 4

Pag-imprinta og Uban Pang Paagi sa Pagsabwag og mga Kasayoran

Mga Pamaagi sa Pag-imprinta:

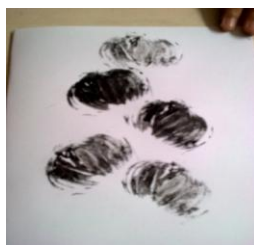
Pagpatik Gamit ang Butang sa Kinaiyahan
(**Nature Prints**)

Dahon nga Adunay Grano (**Textured Leaf**)

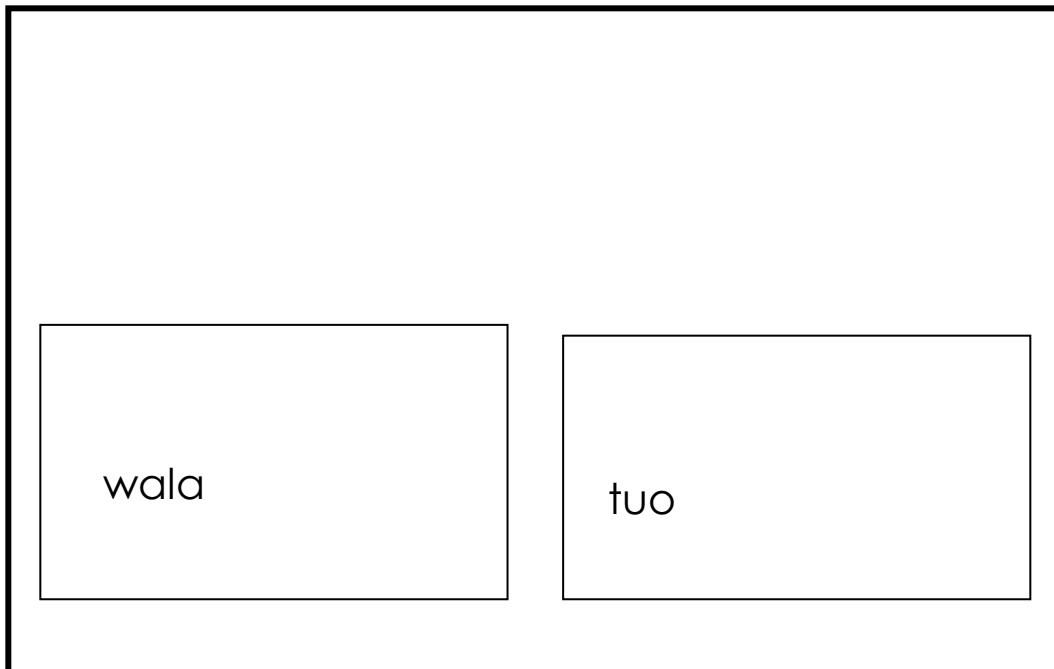
Gulang nga mga Utanon (**Old Vegetables**)

Pagtulon-an 28: Pagtamlâ sa Tudlo

Nakahibalo ba ka nga walay usa ka tamlâ sa tudlo nga parehas sa imong tamlâ. Hinuon, adunay uban nga managsama, apan kon imong tan-awon sa duol, makaalinggat ka nga walay duha ka tawo nga parehas og mga tamlâ.

Paggamit og papel alang niining buluhaton.

Butangi og tamlâ sa imong kumagko ang ibabaw sa mga ngalan nga anaa sa ubos.

Pagtulon-an 29: Pagpatik Ginamit ang Butang sa Kinaiyahan

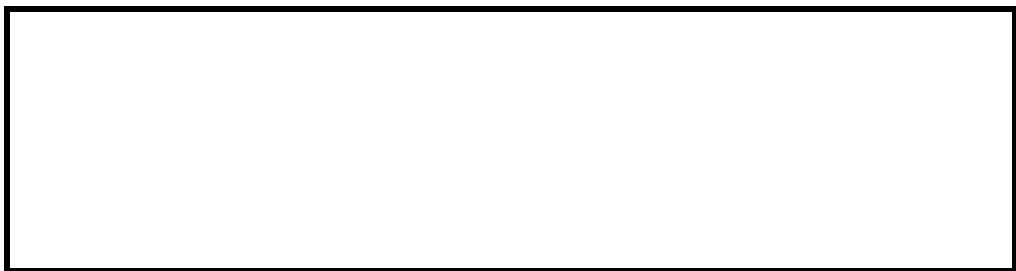
Pagtigom og nagkalain-laing matang sa mga dahon nga anaay ugat-ugat.

Hidhiri kini og kolor o gamita ang **stamp pad** aron mabutangan og tinta. Ipatik kini sa inyong papel.

Pagtulon-an 30: Pagpatik nga Hinimo sa Tawo

Pagtigom og nagkalain-laing matang sa mga butang sama sa papás, pintol sa kahoy, pislát nga mga liso, og uban pa nga mga butang. Hidhiri kini og kolor o gamita ang **stamp pad** alang sa pagbutang niini og tinta. Ipatik kini sa inyong papel.

Pagtulon-an 31: Collage Kon Sakot

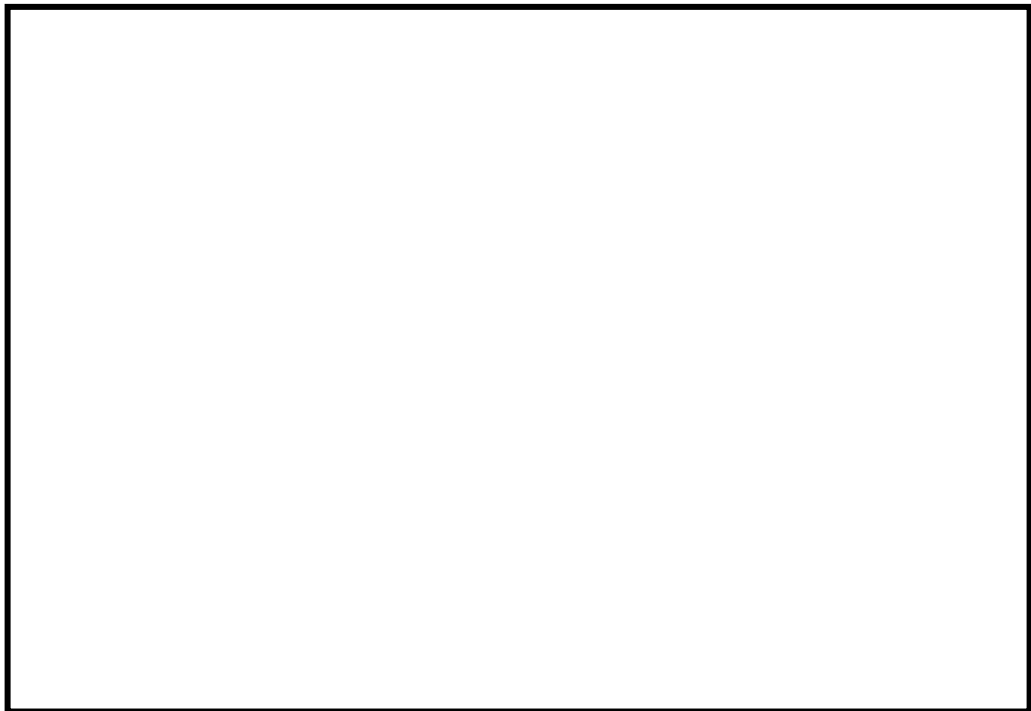
Paggunting og mga nagkalain-lain nga porma, mga butang, ug letra gikan sa daan nga magasin ug mantalaan, daan nga mga cards, putos nga papel.

Hapniga kini ug ipilit nga may arte aron makahimo ka og bag-ong disenyo. Gitawag kini og sakot o **collage**.

Pagtulon-an 32: Mail Art - Mga Sulat

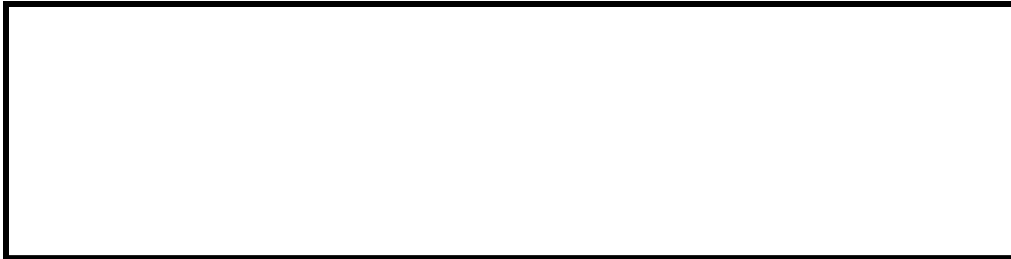
1. Maghimo og usa ka disenyo sa kilid sa imong papel o sulat (**border design**). Idrawing kini sa imong papel gamit ang porma (lingin, kuwadrado, ovals o initlog) o usa ka butang (bituon, prutas, letra ug uban pa).
2. Mahimo usab nga madayandayan sa imong sobre ang maong disenyo. Idrawing ang disenyo sa imong papel.

Pagtulon-an 33: Mail Art - Postcards Kon Tarheta Postal

Unsa nga disyenyong ang angay ibutang sa imong **postcards**? Mahimo nga kinaiyanhong talan-awon, pangilin o kapistahan, espisyal nga pagkaon ug produkto sa inyong lugar.

Idrowing una sa inyong papel sa dili pa idrowing sa **postcard**.

Pagtulon-an 34: Puppets o Mga Tawotawo

Pagdrowing og nawong sa usa ka tawo-tawo o **puppet** sa inyong papel.

Hayop ba kini o tawo? Unsa man ang ngalan sa imong tawo-tawo (**puppet**)?

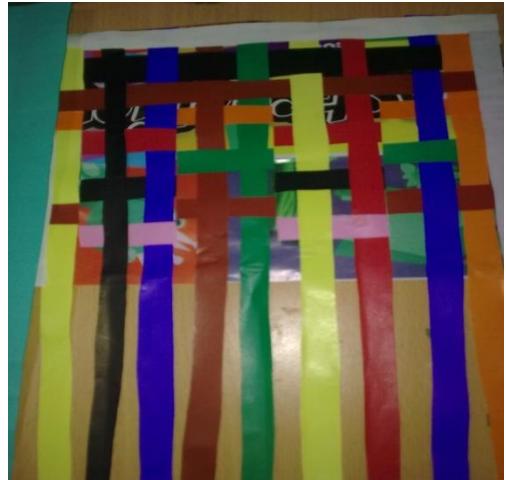
MOBILES – Buhat sa Diyundi (Art)

Nga Molihok

Tunggol o banner sa pista
nga nagbitay nga
naglihok-lihok sa hangin

Mga ginunting papel
nga de-kolor

Binitay nga mga pusô
gikan sa Bohol

Binitay nga mga panyo,
itlog ug pagkaong
halad sa Yakan sa
ilang mga bisita.

(hulagway hinipos ni Zeena Garcia)

**Pagtulon-an 35:
Mobiles/Naglihok nga Artworks**

Idrawing sa imong papel ang mga **mobiles** nga imong namugna. Unsang mga disenyo ug mga kolor o bulók ang imong nabutang sa mga lain-laing porma?

**Pagtulon-an 36: Pasundayag
(Exhibit)**

Unsang mga matang sa **artworks** ang angay ipakita sa pasundayag (**exhibit**)? Magpili sa inyong mga **mobiles** o **artworks** nga nahimo ug ipasundayag kini.

Nakauyon ba ka sa maong pasundayag?
Ngano man?

